

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра соціології та соціальної роботи**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету суспільних наук
Остапець Ю.О.
«30» _____ 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ДІЯЛЬНІСТЬ НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	23 Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота (ОС бакалавр)
Освітня програма	Соціальна робота
Статус дисципліни	Вибіркова
Мова навчання	Українська

Робоча програма навчальної дисципліни «**Діяльність неурядових організацій**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **23 «Соціальна робота»** спеціальності **231 Соціальна робота** освітньої програми **Соціальна робота**.

Розробник:

доктор наук з державного управління, професор кафедри соціології та соціальної роботи факультету суспільних наук **Токар Маріан Юрійович**

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри **соціології та соціальної роботи** протокол № 12 від «30» червня 2025 р.

В.о. завідувача кафедри

Дмитро АФАНАСЬЄВ

Гарант освітньо-професійної програми

Руслан ЖИЛЕНКО

Схвалено науково-методичною комісією **факультету суспільних наук** протокол № 10 від 30 червня 2025 р.

Голова науково-методичної комісії

Попадич О. О.

© Токар М.Ю., 2025 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2025 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	3-ий	-
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин: для денної форми навчання: 3 аудиторних – 54 самостійної роботи студента – 170	6-й	-
	Лекції:	
	32	-
	Практичні (семінарські):	
	28	-
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	60	-

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Діяльність неурядових організацій**» є надання студентам теоретичних і практичних знань щодо ключових аспектів системи соціальної роботи і соціального забезпечення за допомогою неурядових (громадських) організацій, а також упровадження кращого досвіду в практиці їхнього функціонування в змісті надання соціальних послуг.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

1) загальних компетентностей:

- 1. Здатність виконувати професійну діяльність згідно з етичними вимогами соціальної роботи та особливостями фізичного й емоційного стану отримувачів соціальних послуг.
- 2. Здатність до критичного мислення, аналізу, синтезу та прогнозування.
- 3. Здатність спілкуватися державною мовою та іноземною мовою/мовами.
- 4. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- 5. Здатність вчитися, оволодівати сучасними знаннями, планувати та здійснювати професійний розвиток та самоосвіту.
- 6. Вміння виявляти і формулювати проблеми, приймати щодо них обґрунтовані рішення та способи подолання.
- 7. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, управляти різнобічною комунікацією, попереджати та розв'язувати конфлікти.
- 8. Здатність організовувати власну діяльність, працювати самостійно та у команді.
- 9. Здатність підтримувати емоційний стан в колективі та забезпечувати психологічну підтримку соціальним робітникам, забезпечувати профілактику їхнього емоційного вигорання.

2) спеціальних (професійних) компетентностей:

- 1. Здатність орієнтуватись у системі законів та нормативноправових актів, що діють в сфері соціального захисту осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах (далі – СЖО) та потребують соціальної підтримки і надання соціальних послуг, захисту прав дітей.
- 2. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.
- 3. Здатність до розуміння сутності, значення напрямків, форм і методів, теорій соціальної роботи, організації та функціонування системи надання соціальних послуг на різних рівнях.
- 4. Здатність до участі у визначенні потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/територіальної громади у соціальних послугах в межах повноважень.
- 5. Здатність виявляти, аналізувати та оцінювати проблеми та індивідуальні потреби осіб/сімей з ознаками СЖО.
- 6. Здатність організовувати та проводити первинний прийом вразливих груп населення, прийом звернень і повідомлень про осіб/сімей, які потрапили у СЖО та потребують соціальної допомоги чи послуг та вести їх облік.
- 7. Здатність організовувати та надавати базові соціальні послуги особам/сім'ям, які належать до вразливих груп населення та/або перебувають у СЖО, у територіальній громаді.
- 8. Здатність оперативно вирішувати нестандартні (кризові) ситуації і вживати адекватні ситуації заходи в межах повноважень.

- 9. Здатність проводити інформаційно-роз'яснювальну роботу в межах соціальної роботи у громаді, у тому числі щодо надання соціальних послуг, сімейних цінностей та сімейних форм виховання дітей, недопущення насильства/жорстокого поводження з дітьми.
- 10. Здатність скласти індивідуальний план подолання СЖО особою/сім'єю та укласти договір про надання соціальних послуг.
- 11. Здатність надавати допомогу в оформленні запитів до відповідних інстанцій, заяв, документів на отримання усіх видів допомоги.
- 12. Здатність організовувати та здійснювати соціальний супровід різних форм сімейного виховання.
- 13. Здатність координувати діяльність різних державних, комунальних, громадських та волонтерських організацій та інших зацікавлених сторін.
- 14. Здатність здійснювати аналіз результативності роботи з надання соціальних послуг та вести відповідну документацію.
- 15. Здатність до ведення ділової документації та внесення відомостей до Реєстру соціальних послуг про отримувачів та надавачів соціальних послуг в межах повноважень та у відповідності до нормативно-правових актів.
- 16. Здатність налагоджувати, підтримувати і розвивати міждисциплінарне співробітництво, корпоративну відповідальність.
- 17. Здатність до розробки та реалізації соціальних проектів і програм, інформаційно-просвітницьких заходів.
- 18. Здатність організовувати і проводити соціальні дослідження, використовувати їх результати для забезпечення ефективності соціальної роботи.
- 19. Здатність до обробки соціологічних даних і соціальної статистики з допомогою сучасних інформаційних технологій, спеціалізованого програмного забезпечення.
- 20. Здатність використовувати професійно профільовані знання у галузі історії та культури України, філософії, права, соціальної медицини та ін. наук для діагностики, прогнозування, проектування і моделювання соціальних процесів і явищ у контексті соціального захисту населення.

Крім того, вивчення вказаної навчальної дисципліни дозволить здобувачу вищої освіти у подальшому орієнтуватися в проблематиці основних тенденцій розвитку системи соціальних сервісів і послуг; використовувати отримані знання при вирішенні професійних завдань; уміти давати аналітичну оцінку діяльності органів публічної влади та неурядових організацій; готувати повідомлення, виступи, аналітичні довідки, наукові статті на вказану проблематику.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Діяльність неурядових організацій» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК1.2.8 Етика соціальної роботи

ОК1.2.9 Індивідуальна та групова соціальна робота

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Соціальна робота», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

ПРН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними процесами та явищами.
ПРН 2. Вільно спілкуватися в усній та писемній формі державною та іноземною мовами з професійних питань.
ПРН 4. Розглядати суспільні процеси та явища в конкретних історичних умовах, розуміти сутність та принципи розвитку суспільства в цілому, окремих соціальних інститутів, груп та індивідів.
ПРН 5. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціальнополітичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.
ПРН 6. Аналізувати та застосовувати у професійній діяльності нормативно-правові акти, що діють у сфері соціального захисту осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення та/або перебувають у СЖО та потребують соціальної підтримки і надання соціальних послуг.
ПРН 7. Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати.
ПРН 8. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний вітчизняний і зарубіжний досвід.
ПРН 9. Брати участь у визначенні потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/територіальної громади у соціальних послугах, застосовувати при цьому соціально-демографічні показники та показники оцінки якості життя населення.
ПРН 11. Розробляти, узгоджувати, переглядати/коригувати індивідуальний план надання соціальних послуг разом з отримувачем соціальних послуг та/або його законним представником; проводити заходи, визначені індивідуальним планом.
ПРН 12. Здійснювати підготовку та укладати договір про надання соціальних послуг та узгоджувати його з отримувачем соціальних послуг та/або його законним представником.
ПРН 13. Добирати адекватні форми, методи, теорії соціальної роботи відповідно до напрямку професійної діяльності та застосовувати їх на практиці.
ПРН 14. Демонструвати знання змісту, функцій, призначення соціальної роботи, особливостей функціонування системи надавачів соціальних послуг.
ПРН 15. Вести документацію (в межах повноважень) з оцінки потреб та обліку осіб/сімей, які проживають у певній адміністративно-територіальній одиниці/територіальній громаді та потребують соціального захисту, соціальних послуг, соціальної допомоги.
ПРН 16. Опрацьовувати доручення щодо ведення випадку, формування особових справ, банків даних, здійснювати загальний документальний супровід соціальної роботи та надання соціальних послуг.
ПРН 19. Організовувати та надавати базові та інші соціальні послуги, здійснювати соціальний захист вразливих груп населення на рівні територіальних громад.
ПРН 20. Реалізовувати соціальні проекти і програми в громаді, перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, у тому числі щодо сімейних цінностей, профілактики соціального

сирітства, недопущення домашнього насильства.
ПРН 21. Організовувати міжвідомчу взаємодію, залучення наявних фінансових, матеріальних та інших ресурсів територіальної громади, інститутів громадянського суспільства та волонтерів для підтримки осіб/сімей, які перебувають у СЖО.
ПРН 22. Надавати допомогу щодо оформлення звернень отримувача соціальних послуг (скарг, заяв, клопотань), інших документів (довідок тощо), необхідних для отримання пілг, матеріальної та інших видів допомоги.
ПРН 24. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі навички у ході професійної діяльності.

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни:

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Уміти здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними процесами та явищами, пов'язаними з діяльністю НУО.	ПРН-1
Уміти вільно спілкуватися в усній та писемній формі державною та іноземною мовами з професійних питань, мовами національних меншин.	ПРН-2
Уміти розглядати суспільні процеси та явища в конкретних історичних умовах, розуміти сутність та принципи розвитку суспільства в цілому, окремих соціальних інститутів, груп та індивідів.	ПРН-4
Уміти критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціальнополітичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.	ПРН-5
Уміти аналізувати та застосовувати у професійній діяльності нормативно-правові акти, що діють у сфері соціального захисту осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення та/або перебувають у СЖО та потребують соціальної підтримки і надання соціальних послуг.	ПРН-6
Уміти встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати.	ПРН-7
Уміти ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний вітчизняний і зарубіжний досвід.	ПРН-8
Брати участь у визначенні потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/територіальної громади у соціальних послугах, застосовувати при цьому соціально-демографічні показники та показники оцінки якості життя населення.	ПРН-9
Знати розробляти, узгоджувати, переглядати/коригувати індивідуальний план надання соціальних послуг разом з отримувачем соціальних послуг та/або його законним представником; проводити заходи, визначені індивідуальним планом чи планом діяльності НУО.	ПРН-11
Уміти здійснювати підготовку та укладати договір про надання соціальних послуг та узгоджувати його з отримувачем соціальних послуг та/або його законним представником.	ПРН-12
Могти добирати адекватні форми, методи, теорії соціальної роботи відповідно до напрямку професійної діяльності та застосовувати їх на практиці.	ПРН-13

Могти демонструвати знання змісту, функцій, призначення соціальної роботи, особливостей функціонування системи надавачів соціальних послуг.	ПРН-14
Уміти вести документацію (в межах повноважень) з оцінки потреб та обліку осіб/сімей, які проживають у певній адміністративно-територіальній одиниці/територіальній громаді та потребують соціального захисту, соціальних послуг, соціальної допомоги.	ПРН-15
Уміти опрацьовувати доручення щодо ведення випадку, формування особових справ, банків даних, здійснювати загальний документальний супровід соціальної роботи та надання соціальних послуг.	ПРН-16
Уміти організовувати та надавати базові та інші соціальні послуги, здійснювати соціальний захист вразливих груп населення на рівні територіальних громад.	ПРН-19
Уміти реалізовувати соціальні проекти і програми в громаді, перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, у тому числі щодо сімейних цінностей, профілактики соціального сирітства, недопущення домашнього насильства.	ПРН-20
Могти організовувати міжвідомчу взаємодію, залучення наявних фінансових, матеріальних та інших ресурсів територіальної громади, інститутів громадянського суспільства та волонтерів для підтримки осіб/сімей, які перебувають у СЖО.	ПРН-21
Могти надавати допомогу щодо оформлення звернень отримувача соціальних послуг (скарг, заяв, клопотань), інших документів (довідок тощо), необхідних для отримання пільг, матеріальної та інших видів допомоги.	ПРН-22
Уміти використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі навички у ході професійної діяльності.	ПРН-24

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- залік;
- письмове тестування;
- аналітичний реферат;
- презентація результатів виконаної індивідуальної роботи студента.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: виступ на семінарських заняттях, письмове тестування з теми.
Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.
Форма підсумкового семестрового контролю: усний залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	50	100
10	10 + 10	10	10		

T1, T2... - теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T5	T6	T7	T8		50	100
10 + 5	10	10	10 + 5			

T1, T2... - теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	5	30	6	30
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	1	20	1	10
Реферат (аналітичне завдання)			1	10
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом	7	100	9	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.

Мінімальний поріг для допуску до модульної контрольної роботи становить 10 балів. Модульна контрольна робота складається з трьох запитань описово-аналітичного характеру.

Перше запитання покликане оцінити знання з тематичної проблематики відповідного модулю, яка надавалася на лекціях і обговорювалася на семінарських заняттях. Залежно від обсягу, послідовності викладу і орієнтуванні у тематичному матеріалі, перше запитання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 10 балів.

Друге запитання має на меті оцінити розуміння основних тенденцій інформаційно-аналітичної діяльності органів публічної влади в зарубіжних країнах (досвід). Залежно від послідовності викладу і орієнтуванні у тематичному матеріалі, друге запитання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 15 балів.

Третє питання модульної контрольної роботи має прикладний, творчо-аналітичний характер. Залежно від обґрунтованості аргументів і суб'єктивних висновків студента з визначеної проблематики, третє запитання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 25 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю.

Відповідно до *«Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсових) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті»* (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує студент, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує студент, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) виставляється студенту, який:

виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незадовільно» (35 балів, F) виставляється студенту заочної форми навчання, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;
- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;
- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Таблиця відповідності оцінок за різними шкалами

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		диференційована	недиференційована
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Тема 1. Неурядові організації та їх соціальне значення в житті держави і суспільства.

Сутність та роль НУО в житті суспільства. Поняття і сутність діяльності НУО. Аспекти створення та провадження діяльності громадських об'єднань. Громадське об'єднання як платформа групи людей зі спільною метою та інтересами. Позитиви об'єднання. Знайомства, комунікації, допомога. Соціальний ефект. Проблеми діяльності неурядових організацій в Україні. НУО за розвинутими видами діяльності, потужним професійним складом, з багатим досвідом суспільної роботи, активними відносинами з партнерами з інших країн, інституційна та фахова спроможність. Основні види соціальних послуг, передбачених для надання НУО в Україні.

Неурядові організації як партнери влади в наданні соціальних послуг. Роль НУО в соціальній політиці країн. Основи соціальної роботи для неурядових організацій. П'ять основних цінностей соціальної роботи. Реалізація принципу взаємного доповнення та його зміст. Дистанція між владою і суспільством. Співробітництво різних структур заради загальної вигоди як умова соціального розвитку.

Неурядові організації в системі соціального захисту та соціального забезпечення. Сучасний зміст і особливості взаємодії НУО та органів публічної влади. Українські реалії та іноземний досвід розвитку НУО: актуальні проблеми і перспективи.

Актуальність діяльності неурядових організацій. Різновиди неурядових організацій та проблеми їхнього соціального інституціонального позиціонування. Цільові акценти діяльності неурядових організацій.

Професійно-орієнтована актуалізація дослідження неурядових організацій. Спрямовання НУО на розвиток системи соціального захисту та соціального забезпечення.

Тема 2. Поняття, види та соціальні функції неурядових організацій.

Змістовні ознаки соціально-організаційної сутності неурядових організацій. Поняття неурядової організації (неурядової організації). Види неурядової організації. Групи соціальних спільнот як історично й об'єктивно сформованих груп людей: соціально-класові (суспільні класи, внутрішньокласові та міжкласові соціальні верстви і групи); етнічні (племена, народності, нації); демографічні (чоловіки, жінки, діти, молодь, особи середнього та старшого віку); професійні (робітники, селяни, службовці, спеціалісти, підприємці); територіальні (жителі окремих адміністративно-територіальних одиниць – сіл, міст, районів, областей). Інші різновиди НУО.

Функції неурядових організацій. Функціонування неурядових організацій і громадських рухів. Головні засади діяльності суспільних об'єднань. Права і можливості НУО. Їхні функції. Опозиційна функція. Захисна функція. Виховна функція. Кадрова функція. Політична функція. Засоби тиску суспільних об'єднань на органи влади. Лобізм. Спрямовання НУО на розвиток системи соціального захисту та соціального забезпечення.

Основні відмінні риси громадських організацій та рухів від політичних партій. Специфіка пріоритетної спрямованості. Критерії відмінностей рухів і партій: ідеологія, мета і спрямованість, ставлення до влади, організація.

Тема 3. Коротка історія неурядових організацій в Україні.

Історичні передумови розвитку системи неурядових організацій в Україні. З історії створення НУО-ГО в Україні. Історія ГО в СРСР. Підпільні організації (дисидентство). Відродження політичного плюралізму наприкінці 1980-х – початку 1990-х рр. Історичний екскурс. Неурядові організації на зорі Незалежності України. Специфіка їх залучення до системи соціального захисту та соціального забезпечення.

Етапизація динаміки розвитку неурядових організацій в Україні. Поетапна характеристика їх діяльності. Кількість громадських об'єднань в Україні. Найпоширеніші сфери активності НУО. Феномен високого ступеня заполітизованості. Основні політичні вектори НУО. Різниця в структурі «третього сектору» між Сходом і Заходом. Диспропорційність територіально і за напрямками діяльності. Підтримка НУО міжнародними донорами.

Висновки до вивчення динаміки поетапного розвитку системи неурядових організацій в Україні.

Тема 4. Законодавче забезпечення діяльності неурядових організацій.

Правові передумови розвитку системи неурядових організацій в Україні. Правовий супровід історії становлення і розвитку неурядових організацій в Україні.

Періодизація узаконення функціональних можливостей неурядових організацій в Україні. Еволюція законодавства про неурядові організації в сучасній Україні. Законодавча база та нормативна складова.

Законодавчо-нормативна база функціонування НУО – ГО. Різноманітність статусу ГО. Конституція України. Закон України «Про об'єднання громадян» (1992), Закон України «Про благодійництво та благодійні організації» (1997), Закон України «Про професійних творчих працівників та творчі спілки» (1997) та Закон України «Про молодіжні та дитячі громадські організації» (1998). Цільові нормативно-правові акти про розвиток системи соціального захисту та соціального забезпечення.

Система влади та публічного адміністрування в громадських організаціях. Класифікація громадських об'єднань відповідно до організаційно-правової форми утворення за Законом України «Про громадські об'єднання». Класифікація добровільних об'єднань. Регулювання публічного адміністрування в добровільних об'єднаннях правовими та неправовими нормами. Система органів управління в добровільних об'єднаннях.

Тема 5. Форми соціальної взаємодії неурядових організацій з органами публічної влади.

Проблема суб'єктності неурядових організацій. Актуальність механізмів інституціональної єдності неурядових організацій та публічної влади. Параметри інститутського доповнення громадянського суспільства. Залучення до формування та реалізації державної політики інститутів громадянського суспільства. Сприяння залучення НУО до розвитку системи соціального захисту та соціального забезпечення.

Форми взаємодії держави і неурядових організацій. Фінансова підтримка діяльності різних за спрямуванням неурядових та громадських організацій. Участь неурядових організацій у розробленні та обговоренні проектів нормативно-правових актів із питань, що стосуються суспільно- економічного розвитку держави, інтересів широких верств населення, прав і свобод людини та громадянина. Здійснення неурядовими громадськими організаціями контролю над діяльністю органів виконавчої влади щодо розв'язання проблем, які мають важливе суспільне значення.

Надання неурядовими громадськими організаціями соціальних послуг населенню відповідно до укладених з органами державної влади договорів. Організація спільних консультаційно-дорадчих та експертних органів, комісій, рад, груп з метою забезпечення врахування громадської думки у формуванні та реалізації державної політики.

Проведення органами виконавчої влади моніторингу й аналізу громадської думки, забезпечення своєчасного публічного реагування на пропозиції та зауваження громадськості; виконання спільних проектів інформаційного, аналітично-дослідного, благодійного і соціального спрямування; створення асоційованих структур, які мають визначене коло завдань і створюються за принципом цільового підходу для їхнього досягнення та вирішення також є основними формами взаємодії державного управління з неурядовими громадськими організаціями.

Проблеми взаємодії НУО з органами місцевого самоврядування. Форми взаємодії та системна співпраця між неурядовими громадськими організаціями і місцевим самоврядуванням. НУО в територіальних громадах. Вплив НУО на прийняття управлінських рішень та контроль за їх виконанням.

Метод публічного соціального взаємосприяння в змісті розвитку системи соціального захисту та соціального забезпечення.

МОДУЛЬ 2

Тема 6. Неурядові організації в умовах розвитку громадянського суспільства.

Статусність неурядових (неурядових) організацій в громадянському суспільстві. Взаємодія між громадянським суспільством і неурядовими організаціями. Роль неурядових організацій у самовираженні людини в умовах розвитку громадянського суспільства.

Організаційна сутність та значення неурядових організацій. Порівняльна характеристика інституціонального розвитку громадського суспільства та держави. Самоврядування громадських рад. Ідея «Третього сектора». Його ознаки. Місце людини в процесі взаємодії «громадянське суспільство – неурядові організації».

Соціальні запити суспільства від некомерційних організацій. Головна ціль діяльності добровільних об'єднань. Класифікація за соціальною основою, сферами діяльності, організаційною побудовою, цілями, методами й засобами діяльності. Корпоративна влада в господарських товариствах. Здійснення корпоративної влади та публічного адміністрування. Види господарських товариств. Ефективність соціального управління та розвиток системи соціального захисту та соціального забезпечення завдяки діяльності НУО.

Тема 7. Актуальні напрямки державної політики сприяння розвитку неурядових організацій в Україні.

Актуальні напрямки державного сприяння розвитку неурядових організацій. Вивчення проблем, пов'язаних із аспектами виникнення і завершення різноманітних криз та воєн. Виділення найбільш вразливих для сучасної України кризових ситуацій, які мають очевидний вплив на стабільність розвитку держави й потребують адекватної реакції з її боку в напрямку взаємовигідної співпраці з інституціями громадянського суспільства. Пошук шляхів модернізації політики сприяння розвитку неурядових організацій і вивчити питання нівелювання наявних проблем становлення стабільних, унормованих законодавчо, відносин між державою та неурядовими організаціями не тільки за кризових ситуаціях, а й у період стабільного розвитку державотворення.

Інституціональне призначення неурядової організації як медіатора соціальних запитів суспільства і держави, зокрема в розвитку системи соціального захисту та соціального забезпечення. Неурядова організація як «дзеркало-випрямляч». Позиціювання неурядових організацій в системі соціального захисту та соціального забезпечення як суспільно-корисні організації.

Актуальність застосування міжнародного досвіду державного сприяння розвитку неурядових організацій. Історичний досвід некомерційних організацій у європейських країнах. Досвід функціонування сучасних неурядових організацій в зарубіжних країнах. Головні принципи публічного адміністрування в зарубіжних НУО. Діяльність неурядових організацій в Європі під регулюванням міжнародних документів. Роль медіатора у взаємодії офіційних інституцій ЄС із національними державними і суспільними структурами. Максимальна наближеність до потреб клієнта (громадянина); направленість дій управлінців на забезпечення належного сервісу, гнучкість та здатність до новаторських рішень у забезпеченні сервісних послуг. Створення прозорості та доступності послуг, забезпеченні належного рівня підготовки персоналу для обслуговування клієнтів та запровадженні ринкових умов, орієнтованих на сервіс та розвиток системи соціального захисту та соціального забезпечення.

Досвід функціонування неурядових організацій в іноземних країнах. Сфера діяльності НДО в країнах Європи та США. Масштаби «третього сектору» в постсоціалістичних та пострадянських країнах. Міжнародні неурядові організації.

Тема 8. Проблеми та перспективи діяльності НУО в Україні.

Організаційні та структурні проблеми НУО в змісті розвитку системи соціального захисту та соціального забезпечення. Інноваційні підходи до соціальної діяльності неурядових організацій в умовах технологічного прогресу, криз та воєн.

Відповідальність недержавних організацій, органів, осіб, які не перебувають на державній або муніципальній службі, за правопорушення у сфері публічного управління. Результативність та ефективність системи соціального захисту та соціального забезпечення.

Загальні принципи управління в добровільних об'єднаннях. Система органів управління добровільними об'єднаннями. Управління у громадських об'єднаннях.

Удосконалення нормативно-правового забезпечення раціональної системи соціального захисту та соціального забезпечення за допомогою НУО. Реформа децентралізації управління. Практика співпраці НУО з органами місцевої влади та громадами (ТГ). Перспективи та ризики співпраці.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	у тому числі					
	Усього	лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль 1						
Тема 1. Неурядові організації та їх соціальне значення в житті держави і суспільства.	16	4	4			8
Тема 2. Поняття, види та соціальні функції неурядових організацій.	15	4	4			7
Тема 3. Коротка історія неурядових організацій в Україні.	14	4	2			8
Тема 4. Законодавче забезпечення діяльності неурядових організацій.	15	4	4			7
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	60	16	14			30
Модуль 2						
Тема 5. Форми соціальної взаємодії неурядових організацій з органами публічної влади.	16	4	4			8
Тема 6. Неурядові організації в умовах розвитку громадянського суспільства.	13	4	2			7
Тема 7. Актуальні напрямки державної політики сприяння розвитку неурядових організацій в Україні.	16	4	4			8
Тема 8. Проблеми та перспективи діяльності НУО в Україні в контексті розвитку системи соціального захисту та соціального забезпечення.	15	4	4			7
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	60	16	14			30
Разом за семестр	120	32	28			60

6.3. Темы практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Неурядові організації та їх соціальне значення в житті держави і суспільства.	4	
2	Поняття, види та соціальні функції неурядових організацій.	4	
3	Коротка історія неурядових організацій в Україні.	2	
4	Законодавче забезпечення діяльності неурядових організацій.	4	

5	Форми соціальної взаємодії неурядових організацій з органами публічної влади.	4	
6	Неурядові організації в умовах розвитку громадянського суспільства.	2	
7	Актуальні напрямки державної політики сприяння розвитку неурядових організацій в Україні.	4	
8	Проблеми та перспективи діяльності НУО в Україні в контексті розвитку системи соціального захисту та соціального забезпечення.	4	
Разом		28	

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Неурядові організації та їх соціальне значення в житті держави і суспільства.	8	
2	Поняття, види та соціальні функції неурядових організацій.	7	
3	Коротка історія неурядових організацій в Україні.	8	
4	Законодавче забезпечення діяльності неурядових організацій.	7	
5	Форми соціальної взаємодії неурядових організацій з органами публічної влади.	8	
6	Неурядові організації в умовах розвитку громадянського суспільства.	7	
7	Актуальні напрямки державної політики сприяння розвитку неурядових організацій в Україні.	8	
8	Проблеми та перспективи діяльності НУО в Україні в контексті розвитку системи соціального захисту та соціального забезпечення.	7	
Разом		60	

6.5. Індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання з навчальної дисципліни «Діяльність неурядових організацій» носить самостійний характер виконання окреслених завдань і тематично охоплює загальне змістовне навантаження з навчального курсу. Індивідуальне завдання студента виконується під час 2 модулю і може бути оцінене максимально у 20 балів. Воно включає виконання аналітичного завдання за визначеною темою.

Аналітичне завдання «Особливості діяльності НУО в системі соціального захисту та соціального забезпечення».

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

В умовах використання формату онлайн-навчання (дистанційного навчання) із застосуванням мережі Google Meet названі засоби, методи та форми визначаються за домовленістю зі здобувачами і в залежності від зручного виду взаємодії, застосовуються з допомогою існуючих функцій групових чатів та відеоконференцій.

Для ефективного засвоєння тематики є можливість демонстрації необхідних матеріалів на робочому столі комп'ютерного технічного засобу під час занять і семінарів. Зокрема, у разі потреби, під час онлайн-заняття можна надати доступ до свого екрану, щоб показати презентації або іншу тематичну інформацію на робочому столі.

Планування лекційних, практичних (семінарських) та лабораторних занять, модульних контрольних робіт, звітування за індивідуальну та іншу передбачену програмою роботу зі студентами, а також підсумкова перевірка знань у формі іспиту (заліку) здійснюється заздалегідь за допомогою прив'язки до Google-календаря. Синхронізація запланованих заходів виконується автоматично на всіх зручних для їх проведення пристроях.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Герберт А., Сайман Г. Адміністративна поведінка: Дослідження процесів прийняття рішень в організаціях, що виконують адміністративні функції: Пер. з англ. Вид. переробл. і доп. К.: АртЕк, 2001.
2. Дігтяр П.А. Громадські організації в суспільно-політичній системі сучасної України: стан і перспективи розвитку. URL: http://history-pages.kpi.ua/wp-content/uploads/2015/10/31_18_Dihtiar.pdf.
3. Громадські організації у дискурсі демократизації суспільства: монографія / редкол.: В. П. Бех (голова), Г. О. Нестеренко (заст. голови) [та ін.]; за наук. ред. В. П. Бека; Мін-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. 680 с.
4. Діяльність громадських організацій національних меншин як чинник консолідації українського суспільства [Текст]: колективна монографія / за заг. ред. д. держ. упр., доц. Маріана Токаря і д. держ. упр., проф. Петра Петровського; ЛРІДУ НАДУ; НДІ політичної регіоналістики УжНУ. Львів, Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2021. 374 с.
5. Кравчук В. М. Неурядові організації європейських країн: досвід правового регулювання. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*: зб. наук. праць. Випуск 48. Частина II. К.: КНУ ім. Тараса Шевченка, ІМВ, 2004. С. 35–40.
6. Кравчук В. М. Основні засади функціонування громадських організацій. *Актуальні проблеми держави і права*: зб. наук. пр. Вип. 22. Одеса: «Юридична література». 2004. С. 121–125.
7. Кравчук В. М. Особливості державного регулювання утворення і діяльності громадських організацій. *Молодь у юридичній науці: збірник тез доповідей Міжнародної наукової конференції молодих вчених «Треті осінні юридичні читання»*. Хмельницький: Вид-во ХУУП, 2004. С. 23–24.
8. Культура й етика в публічному адмініструванні: наук. розробка. / [С. М. Серьогін та ін.]; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Упр. орг. фундам. та приклад. дослідж., Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр. К.: НАДУ, 2010. 39 с.
9. Токар М. Громадські організації України в системі розвитку публічно-управлінських відносин: монографія / Львівський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентові України. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2020. 412 с.
10. Токар М. Ю. Бачення переваг соціоцентричних пріоритетів у сфері послуг під час війни та повоєнної відбудови України в контексті соціології надзвичайності. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2024. Вип. 48. С. 167–172. URL: http://apfs.nuoua.od.ua/archive/48_2024/28.pdf.
11. Токар М. Актуальність партнерства громад і неурядових організацій у наданні соціальних послуг під час повоєнної відбудови України. *Партнерська взаємодія у системі інститутів соціальної сфери: Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції* (26 листопада 2024 р., м. Ніжин, Україна). Ніжин, 2024. С. 86-89.
12. Токар М., Готра М., Машкаринець В. Механізми координації дій державних та недержавних суб'єктів управління під час повоєнного відновлення України. *Державне управління: удосконалення та розвиток*: електронне видання. 2024. Вип. 4. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/dy/article/view/3466/3516>

Додаткова література

1. Бакуменко В. Д. Формування державно-управлінських рішень: проблеми теорії, методології, практики: монографія. К.: Вид-во УАДУ, 2000.

2. Безверхнюк Т. М., Саханенко С. Є., Топалова Е. Х. Європейські стандарти врядування на регіональному рівні: [монографія]; за заг. ред. Т. М. Безверхнюк. О.: ОРІДУ НАДУ, 2008. 328 с.
3. Гололобов С. Розвиток громадянського суспільства в Україні: специфіка співробітництва органів публічної влади з громадськими організаціями. *Актуальні проблеми державного управління*. 2017. Вип. 3. С. 33–37.
4. Гордієнко Л. Ю. Основи теорії державного управління. Конспект лекцій. Харків: Вид. ХДЕУ, 2000. 160 с.
5. Грузинська І. В. Розвиток комунікативних здібностей державних службовців запорука ефективного управління. *Демократичне врядування: наука, освіта, практика*. К., 2009. Т. 3. С. 39–41.
6. Демедишина Н. Роль комунікативного аспекту в професійній діяльності державних службовців. *Збірник наукових праць Національної акад. держ. упр. при Президентові України*. К., 2007. Вип. 2. С. 97–105.
7. Державне управління в Україні: навч. посіб. / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. К.: Соми, 1999. 266 с.
8. Державне управління: навч. посіб. / В.Я. Малиновський. Луцьк, 2000. 558 с.
9. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація: монографія / кол. авт; відп. ред. проф. Н.Р. Нижник. К.: УАДУ при Президентові України, 1997. 448 с.
10. Дзюндзюк В.Б. Ефективність діяльності публічних організацій: монографія. Х.: ХарРІ УАДУ «Магістр», 2003. 236 с.
11. Дробот І. О., Петровський П. М. Якість адміністративних послуг як ресурс гарантування місцевого самоврядування в Україні: понятійно-термінологічний аспект. *Державне будівництво: наук. зб. ХарРІДУ НАДУ*. Вип.2. 2011. URL: [file:///C:/Users/mtokar/Downloads/DeBu_2011_2_4%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/mtokar/Downloads/DeBu_2011_2_4%20(1).pdf).
12. Козюра І. В. Адміністративно-територіальна структура муніципального управління: пошуки і варіанти. *Управління сучасним містом*. 2001. № 1–3. С. 117–124.
13. Кадрове забезпечення органів місцевої влади у сфері надання публічних послуг: навч. посіб. / [авт. кол.: О. І. Васильєва, Н. В. Васильєва, О. С. Ігнатенко та ін.]; за заг. ред. О. І. Васильєвої, Н. В. Васильєвої, О. С. Ігнатенка. Київ: НАДУ, 2018. 253 с.
14. Козак В. І. Модернізація публічного управління в Україні на засадах сервісної держави. *Публічне адміністрування: теорія та практика*. 2017. Вип. 2 (18). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Patp_2017_2_6
15. Культура й етика в публічному адмініструванні: наук. розробка / [С. М. Серьогін та ін.]; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Упр. орг. фундам. та приклад. дослідж., Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр. К.: НАДУ, 2010. 39 с.
16. Мельник А. Ф. Державне управління: підручник / А.Ф. Мельник, О.Ю. Оболенський, А.Ю. Васіна; за ред. А.Ф. Мельник. К.: Знання, 2009. 582 с.
17. Токар М. Ю. Актуальність соціальної ролі громадської організації крізь її інституціональне розуміння. *Проблеми розвитку публічного управління в Україні: Матеріали науково-практичної конференції за міжнародною участю* (м. Львів, 11 – 12 квітня 2019 р.) / за наук. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2019. С. 64 – 68. URL: http://www.lvivacademy.com/download_2019/konferenciya_2019/konf_2019.pdf.
18. Токар М. Ю. Поетапний аналіз динаміки розвитку громадських організацій у контексті взаємодії держави і громадянського суспільства. *Демократичне врядування: наук. вісн*. Вип. 22 / за заг. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2018. URL: www.dv.lvivacademy.com.
19. Токар М. Ю. Потенціал взаємовпливу держави, місцевого самоврядування і громадських організацій в Україні: інтеграція досвіду, ініціатив, можливостей. *Ефективність державного управління: зб. наук. пр.* Вип. 4 (57): у 2 ч. Ч. 1 / за заг. ред. чл.-кор. НАН

- України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2018. URL: <http://edu.lvivacademy.com/article/view/164592>.
20. Токар М. Ю. Концептуальна дилема сутнісного розуміння державної політики розвитку неурядових громадських організацій. *Теорія та практика державного управління*: зб. наук. пр. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2018. Вип. 4 (63). С. 56 – 62. URL: http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2018-4/doc/1/1_7.pdf.
 21. Токар М. Ю. Актуальність забезпечення концептуальної єдності управлінської діяльності громадських організацій та держави. *Актуальні проблеми державного управління*: зб. наук. пр. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2019. №. 1 (55). С. 27 – 34.
 22. Токар М. Ю. Місце громадської організації в розвитку системи координат держави і суспільства. *Державне будівництво*. 2019. № 2. URL: <http://db.journal.kharkiv.ua/index.php/db/article/view/60/54>.
 23. Токар М. Ю. Застосування системного методу в дослідженнях розвитку громадських організацій. *Теорія та практика державного управління*: зб. наук. пр. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2019. Вип. 1 (64). С. 63 – 69.
 24. Токар М. Ю. Громадська організація як необхідний елемент демократичного управління. *Ефективність державного управління*: зб. наук. пр. Вип. 1 (58): у 2 ч. Ч. 1 / за заг. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2019. С. 88 – 99. URL: <http://edu.lvivacademy.com/article/view/168703>.
 25. Токар М. Ю. Застосування механізму інституційного ребрендингу як суспільної стратегії оновлення громадської організації. *Демократичне врядування*: електр. наук. вісн. Львів, 2019. Вип. 2 (24). URL: <http://dv.lvivacademy.com/article/view/198739>.
 26. Токар М. Ю. Напрями оптимізації державної політики сприяння розвитку громадських організацій в Україні. *Теорія та практика державного управління*: зб. наук. пр. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2019. Вип. 2 (65). С. 54 – 61.
 27. Токар М. Ю. Консенсусна модель співпраці інституцій суспільства і держави в публічному управлінні. *Демократичне врядування*: наук. вісн. Львів, 2019. Вип. 1 (23). URL: <http://dv.lvivacademy.com/article/view/181481/182724>.
 28. Токар М. Ю. Особливості суб'єктності громадської організації в публічно-управлінських відносинах сервісно-орієнтованих держави і суспільства. *Теорія та практика державного управління*: зб. наук. пр. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2019. Вип. 3 (66). С. 69 – 77.
 29. Токар М. Ю. Публічна політика як система використання потенціалу громадських організацій. *Теорія та практика державного управління*: зб. наук. пр. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2019. Вип. 4 (67). С. 54 – 61.
 30. Токар М. Ю. Функціональне визначення громадської організації як соціального сервіс-провайдера. *Ефективність державного управління*: зб. наук. пр. Вип. 60 / за заг. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2019. С. 161 – 173. URL: <http://edu.lvivacademy.com/article/view/186761/189571>.
 31. Токар М. Ю. Функціональний комплаєнс громадської організації як цільовий результат публічно-управлінських інновацій. *Актуальні проблеми державного управління*: зб. наук. пр. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2019. Вип. 2 (56). С. 82 – 89.
 32. Токар М. Ю. Актуальні виклики інституційного ребрендингу громадських організацій національних меншин України. *Аспекти публічної політики*. Дніпро: Грані, 2020. Том 8. № 2. С. 6 – 15.
 33. Токар М. Ю. Вплив синергетики на модифікацію методології дослідження громадської організації як інституції громадянського суспільства. *Актуальні проблеми державного управління*: зб. наук. пр. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2020. Том 1 (81). С. 20 – 24. URL: <http://uran.oridu.odessa.ua/article/view/201828/201784>.
 34. Токар М. Ю. Діджиталізація як оптимізація взаємодії публічної влади і громадських організацій. *Аспекти публічного управління*. Том 8. Спецвипуск. № 1. 2020. URL: <https://aspects.org.ua/index.php/journal/article/view/779/754>.

35. Токар М. Змістовна увага до феномену громадської організації в історії українських Конституцій. *Державне будівництво*. 2020. № 1. URL: <http://db.journal.kharkiv.ua/index.php/db/article/view/74>.
36. Токар М. Особливості публічної репутаційності громадських організацій як осередків консолідації національних меншин в Україні. *Актуальні проблеми державного управління*. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2020. Вип. 1 (57). С. 188 – 195.
37. Токар М. Ю. Практика ефективної взаємодії публічної влади і громадських організацій: європейський досвід для України. *Ефективність державного управління. Ефективність державного управління: зб. наук. пр. Вип. 2 (63) / за заг. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева*. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2020. URL: <http://edu.lvivacademy.com/article/view/212673>.
38. Токар М., Петровський П. Роль громадських організацій національних меншин у процесі консолідації українського суспільства. *Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України*. Спецвипуск. К.: НАДУ, 2020. С. 74–78 (*Особистий внесок: здійснено структурування статті, вибірку суб'єктів дослідження та їх аналіз*).
39. Tokar M. Rebranding Non-Governmental Organizations of national minorities in democratic countries: A vision of Ukrainian researchers. *Agathos. An Internathional Review of the Humanities and Social Science*. Volume 11, Issue 2/2020. pp. 297 – 306.
40. Tokar M., Varenia N., Kulchii I. Conceptual model of the system of modern communications in public governance. *Public Administration and Law Review*. 2020. Vol. 4. URL: <https://public.scnchub.com/palr/index.php/palr/issue/archive>.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Законодавство України. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/zak>
2. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса. URL: <http://www.nas.gov.ua/UA/Org/Pages/default.aspx? OrgID=0000290>
3. Національний Інститут стратегічних досліджень при Президентові України. URL: <http://www.niss.gov.ua/>
4. Соціологічна група «Рейтинг» (Rating Group Ukraine). URL: <http://ratinggroup.ua/about.html>
5. Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова. URL: <http://www.razumkov.org.ua /ukr/index.php>
6. Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва. URL: <https://dif.org.ua/>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

протокол № ____ від « ____ » _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

протокол № ____ від « ____ » _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

протокол № ____ від « ____ » _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

протокол № ____ від « ____ » _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)